

Handläggare
Christina Höglom
Telefon: 08 508 25 606
Maj-Stina Samuelsson
Telefon 08 508 25 623**Till**
Socialnämnden

Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2013

(1 bilaga)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas rapport
2. Socialnämnden föreslår att kommunstyrelsen antar föreliggande rapport

Gillis Hammar
FörvaltningschefFredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Granskning av den sociala barn- och ungdomsvården har under 2013 genomförts vid Norrmalm, Farsta, Södermalm, Hässelby-Vällingby och Spånga- Tensta stadsdelsförvaltningar.

Granskningsarbetet har omfattat myndighetsutövning, från det att en ansökan/anmälan om ett barns behov av skydd eller stöd inkommit till nämnden, till att en utredning färdigställts. Föreliggande rapport sammanfattar årets granskning och utgör även slutrapport över granskningen av myndighetsutövningen inom stadens sociala barn- och ungdomsvård som påbörjades hösten 2012.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Socialtjänstinspektörernas uppgift är att granska individ- och familjeomsorgens verksamheter ur bl.a. ett brukarperspektiv med avseende på kvalitet och rättsäkerhet för den enskilde. Socialtjänstinspektörerna ska vara ett komplement till annan kvalitetsuppföljning för att säkerställa en god och likvärdig kvalitet i verksamheterna.

Socialtjänstinspektörernas verksamhetsinriktning och mål är att ”stadens insatser inom individ- och familjeomsorgen ska vara av god och jämn kvalitet, den enskilde ska få likvärdig bedömning oavsett var i staden ärendet behandlas”. Lagstiftning, kommunfullmäktiges mål, specifika nämndmål, stadens riktlinjer och stadens Vision 2030 ska vara styrande för inspektörernas arbete. I socialtjänstinspektörernas arbete ingår att årligen avlämna en rapport över årets verksamhet.

Årsrapport 2013

Socialtjänstinspektörerna har sedan hösten 2012 genomfört granskning av myndighetsutövningen inom den sociala barn- och ungdomsvården vid sju stadsdelsförvaltningar. Under 2013 har granskning genomförts vid Norrmalm, Farsta, Södermalm, Hässelby-Vällingby och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltningar. I föreliggande rapport sammanfattas de granskningar som genomförts under året. Hösten 2012 genomfördes granskningar i Rinkeby-Kista och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar. Dessa har redovisats i separata rapporter och sammanfattats i årsrapport 2012.^{1 2}

Utifrån lagstiftningens krav, andra viktiga utgångspunkter samt resultatet från granskningarna har socialtjänstinspektörerna formulerat ett antal övergripande synpunkter som är angelägna att

¹ Granskning av den sociala barnavården vid Rinkeby- Kista och Enskede- Årsta - Vantör stadsdelsförvaltningar Dnr 1.3-667/2012. SoN 13-02-04

² Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2012 Dnr 3.1-27/2013. SoN 13-02-21

beakta i det fortsatta arbetet med att kvalitetsutveckla den sociala barn- och ungdomsvården i Stockholms stad.

- **Barns behov av stöd och skydd**

Socialtjänstens insatser ska enligt socialtjänstlagen vara av god kvalitet (3 kap. 3 § SoL). Den sociala barnavårdsutredningen ska omfatta barnets behov av både stöd och skydd samtidigt som barnets bästa och barnets rättigheter ska gälla. Samverkan med familjen är av central betydelse. I Stockholms stad har antalet anmälningar om barn som far illa eller riskerar att fara illa ökat under de senare åren. Om antalet anmälningar ökar samtidigt som arbetsbelastningen hos utredningsenheterna är hög kan det finnas en risk att arbetssätten förändras. Barn med mer diffusa problem, barn som inte fått sina grundläggande fysiska och psykiska behov tillgodosedda och som ofta definieras som försummade barn, kan därmed riskera att inte bli tillräckligt uppmärksammade.

Det är viktigt att socialtjänsten fortsätter att arbeta för att tillgodose barns behov av både skydd och stöd, vilket överensstämmer med bestämmelserna i svensk lagstiftning.

- **Barns delaktighet**

Kraven på delaktighet och rätt till relevant information är förankrade i socialtjänstlagen. Granskningen visade att det vid samtliga enheter i varierande omfattning fanns brister i dokumentationen huruvida barnen fått relevant information. Barnens och föräldrarnas inställning till utredning, planerade insatser och förslag till beslut var i regel inte heller dokumenterade. Barns delaktighet i utredningsarbetet är därmed ett viktigt utvecklingsområde.

- **Samverkan**

Vid alla granskade enheter pågår ett utvecklingsarbete av intern och extern samverkan. I vissa förvaltningar behövs särskilda ansträngningar för att öka samverkan mellan olika enheter och verksamheter, i första hand mellan barn- och ungdomsenheter och enheter för funktionsnedsatta. Interna forum, som inrättats i ett antal stadsdelsförvaltningar, ger möjlighet till gemensamma diskussioner, planeringar och gemensamt beslutsfattande i ärenden som berör mer än en enhet och är viktiga för utvecklingen av den interna samverkan.

Det framkommer även att det finns behov av att utveckla samverkan med Barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Det är viktigt att lokala samverkansöverenskommelser tecknas och följs upp. Arbetet med

att införa särskilda individuella planer pågår och är ytterligare ett viktigt redskap för att den enskilde ska få lämpliga samordnade insatser. Den regionala BUS-strategin är en bra grund för att utveckla arbetet med de lokala samverkansöverenskommelserna.

- **Rättssäkerhet, tillgänglighet och likställighet**

Invånare i Stockholms stad har rätt till likvärdig bedömning oavsett var i staden de bor. Att ta ställning till när utredning ska inledas är en grannliga uppgift som ställer stora krav på beslutsfattaren. När det gäller förhandsbedömningarna skiljer sig arbetssätten och bedömningarna om utredning ska inledas eller inte mellan stadsdelsförvaltningarna. Ur likställighetssynpunkt i staden är det viktigt att både arbetssätt och bedömningar görs på ett så likvärdigt sätt som möjligt.

Inom Stockholms stad finns riktlinjer till stöd för hur verksamheterna ska bedrivas och utbildningar till stadens medarbetare genomförs regelbundet. Det är viktigt att medarbetarna förstår den bakomliggande tanken med riktlinjer, att dessa inte bara ska ge praktiskt stöd i handläggning och dokumentation utan också vara utgångspunkten för likställighetsprincipen.

Tidsgränserna för förhandsbedömning och utredning är viktiga att hålla utifrån rättsäkerhets- och likställighetssynpunkt. När det gäller tidsgränsen för förhandsbedömningar har den nya bestämmelsen om att en förhandsbedömning ska genomföras inom 14 dagar inneburit att tiderna har förkortats, men fortfarande behöver ett utvecklingsarbete ske på alla de granskade enheterna. Det är också viktigt att uppmärksamma att utredningstiden om fyra månader hålls, då det är en av flera faktorer som utgör en förutsättning för god kvalitet. Flertalet av de granskade enheterna klarade i regel tidsgränserna, eller fattade beslut om att förlänga utredningstiden. Utredningar ska genomföras utifrån den struktur som finns i BBIC-systemet, vilket ger en kvalitetssäkring. Det är angeläget att en fortsatt implementering visar på möjligheten att utveckla utredningsarbetet utifrån det stöd som BBIC faktiskt ger.

I granskningen framkommer att det inte är ovanligt att föräldrar/vårdnadshavare tackar nej till frivilliga insatser som socialtjänsten föreslår och som utifrån vad som framkommit i utredningen bedöms vara lämpliga för barnet. För att kunna motivera familjerna att ta emot hjälp krävs både ett varierat utbud av insatser och hög kompetens hos berörda socialsekreterare. Vikten av att bedriva ett motivationsarbete kan inte nog understrykas.

- **Personalomsättning, arbetssituation och kompetensutveckling**

Granskningen visar att 40 procent av socialsekreterarna har akademisk påbyggnadsutbildning. Drygt en tredjedel har arbetat mer än sex år med social barnavård. Personalomsättningen är dock generellt sett hög och vissa förvaltningar har svårt att rekrytera erfaren personal till de utredande enheterna. Arbetssituationen framstår som ansträngd vid flera av enheterna, vilket kan resultera i att kvaliteten i arbetet påverkas. Personalomsättningen och arbetssituationen vid flera av barn- och ungdomsenheterna behöver uppmärksammas. Det är också angeläget att stadens planerade utbildningsinsatser omfattar både basutbildning för nyanställda socialsekreterare och kvalificerad vidareutbildning för mer erfarna medarbetare.

Planering 2014

Under våren 2014 avslutas kvalitetsgranskningen av myndighetsutövningen inom den sociala barn- och ungdomsvården med granskning av ytterligare två stadsdelsförvaltningar.

En uppföljning kommer därefter att göras utifrån resultatet av den granskning av ekonomiskt bistånd som genomfördes vid nio stadsdelsförvaltningar 2011-2012.

Under hösten påbörjas kvalitetsgranskning av stadsdelsförvaltningarnas arbete med vuxna personer med missbruks-/beroendeproblem. Granskningen kommer att omfatta myndighetsutövning med fokus på ansökan/anmälan, utredning samt val av insatser och utgå från de kvalitetsområden som definierats av Socialstyrelsen och SKL utifrån bestämmelserna i socialtjänstlagen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas årsrapport för 2013.

Bilaga: Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2013